

1 SERİ NO'LU HARÇLAR KANUNU GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	HARÇLAR KANUNU
Tebliğ grubu	HARÇLAR KANUNU GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	06.10.1964
Sıra no	1

Genel açıklama :

17/7/1964 tarihli ve 11756 numaralı Resmî Gazete'de neşir ve ilân edilen ve 140 ıncı maddesi hükmüne göre 1 Kasım 1964 tarihinde yürürlüğe girecek olan Harçlar Kanununun bazı önemli maddeleri ile bu kanunun ihdasını gerektiren sebepler ve getirilen yenilikler hakkında umumi bir izahat verilmesi faydalı görülmüştür.

Kanun malî sistemimizde dağınık ve insicamsız bir şekilde yer alan harç mükellefiyetini mümkün olduğu kadar derli toplu ve rasyonel bir hale getirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için alınan tedbirlerin başlıcaları aşağıda özetlenmiştir :

1- Vergi mahiyetini iktisap edebilmesi için gerekli şartları haiz olan yani uygulama sahası geniş ve fiskal randımanı yüksek bulunan bazı konular harç mevzuundan çıkarılmış ve münferit vergiler haline getirilmiştir. Nitekim 1963 yılında tapu harçları mevzuu içinde önemli bir yer işgal eden gayrimenkul iktisaplarının münferit, bağımsız bir vergi haline getirilebilme şartlarını taşıdığı müşahade olunmuş ve sözü edilen iktisaplar harç konusundan çıkarılarak Emlâk Alım Vergisi mevzuuna alınmıştır.

2- Aynı zamanda harça ve resme tabi konular, bunlardan sadece birine tabi tutulmuştur. Bilindiği üzere bugüne kadar adlî muameleler, pasaportlar ve konsolosluk muameleleri ile ruhsatnameler hem harça hem de damga resmine tabi bulunmakta idi. Modern vergi anlayışına ve tekniğine uygun bulunmayan bu usul terk olunarak harç ve resmi, bunlardan birinde birleştirme yoluna gidilmiştir.

3- Verimi pek düşük sosyal ve ekonomik bakımlardan mahzurlu ve tatbiki müşkül bazı eski resimler kaldırılmıştır. (405 sayılı eski bir kanuna dayanan ve hayvanların ve hayvani maddelerin muayenesi dolayısıyla alınan Hayvan Sağlık Zabıtası Resmi ve Sefineler resmi.)

4- Yeni harç tarifelerinde uygulanan metodun icabı olarak bazı işlemler harç mevzuu dışına çıkarılmıştır. Bunları şöylece özetlemek mümkündür.

a) 5887 sayılı Kanunun 6 sayılı tarifesinin mevzuunu teşkil eden nüfus işlemleri ile 9 sayılı tarifesinin mevzuunu teşkil eden vatandaşlık işlemleri harç mevzuu olmaktan çıkarılmış ve bu tarifeler tamamen tasfiye edilmiştir.

Nüfus işlemlerinin değersiz bir harç mevzuu olması ve artırılmasına mahiyetinin elverişli bulunmaması ve işlemin esasının da harça tabi tutulmamış olması bu harçın tamamen tasfiyesini haklı kılmaktadır.

Vatandaşlık işlemlerine gelince, bunlar da esas itibarıyla arızî işlemlerdir. Nüfus işlemlerine benziyen karakteri de nazara alındığı takdirde vatandaşlık işlemlerinin bir harç konusu olarak muhafaza edilemeyeceği izahtan varestedir.

b) Şahsi haklarla ilgili dâvalar hariç olmak üzere, ceza dâvalarından alınacak harçlar ile avukatlık işlerine mütaallik harçlar harç mevzuu dışına çıkarılmıştır.

Gerçekten ceza dâvalarının bir harç mevzuu ve sebebi yapılması harçların dayandığı prensip ile bağdaştırılamamış, Devletin âmme menfaatine kullandığı tedip ve islâh hakkının suçlulara yönelen bir harç mükellefiyeti meydana getiremeyeceği neticesine varılmıştır.

Esasen önemli bir değeri bulunmayan ceza dâvası harçlarının vergi dairelerini normalden çok fazla işgal ettikleri de gözönüne alınarak bu harçların da mevzu dışında bırakılması öngörülmüştür.

c) Yabancı memleketlerde oturan Türk vatandaşlarının ahvali şahsiyelerine mütaallik işlemlerden alınan konsolosluk harçları vatandaşı sıkıcı mahiyette olması dolayısıyla bu harçlar da mevzu dışına çıkarılmıştır.

d) 5887 sayılı Kanuna bağlı 7 sayılı tarifede yer alan menşe şahadetnamesi tasdik harçları GATT çerçevesi dahilinde varılan anlaşmalara uyularak kaldırılmıştır.

5. Harç miktarı veya nispetleri bugünün para rayicine göre ayarlanmıştır. Bilindiği gibi harç mevzuunda 201 sayılı

